

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

_____ Т.Ф. Бірюкова
«_____» _____ 2021 р.

СУЧАСНА ФІЛОСОФСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів
очної (денної) та заочної форми здобуття освіти
спеціальності: 033 філософія
освітньо-професійна програма: філософія

Укладач: д.філос.н., професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи Чайка І.Ю.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи Протокол
№ 1 від “01” вересня 2023 р.

Завідувач кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи _____
Т.І. Бутченко

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління
Протокол № 5 від “22” січня 2024 р.

Голова науково-методичної ради
факультету соціології та управління
_____ Н.В. Горло

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 03 – Гуманітарні науки	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
Спеціальність 033 філософія	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
	Освітньо-професійна програма філософія	Змістових модулів – 4	2 -й
		Лекції	
		12 год.	
		Практичні	
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	12 год.	
		Самостійна робота	
		66 год.	
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасна філософська антропологія» є з позиції системного підходу розкрити проблему сучасної людини крізь призму філософсько-антропологічних концепцій, сформованих у XX-XXI ст. Важливим є різнобічне цілісне розкриття предмету сучасної філософської антропології, її головних напрямів, понять й принципів, запропонованих окремими філософсько-антропологічними школами, а також розгляд трансформації антропоцентричної картини світу у XXI ст.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Сучасна філософська антропологія» є: ознайомлення студентів із предметною сферою сучасної філософської антропології; формування уявлення щодо її взаємодії з комплексом філософських і наукових дисциплін; аналіз історико-філософських витоків філософського напрямку; формування навичок використання антропологічного принципу у процесі філософського аналізу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

1. особливості сучасних філософсько-антропологічних вчень, розвиток філософських концепцій їх представників;
2. історико-філософські чинники виникнення сучасної філософської антропології та закономірності її історичного розвитку;

3. гуманістичний потенціал екзистенціалістських вчень;
4. сучасні філософсько-антропологічні методи пізнання;
5. основні завдання філософської антропології в розв'язанні сучасних соціальних проблем

вміти:

1. розкривати специфіку вихідних ідей, принципів, понять і категорій сучасної філософської антропології;
 2. визначати філософсько-парадигмальні особливості та методологічні принципи філософського напрямку в системі сучасного філософського знання;
 3. аналізувати творчість провідних філософських антропологів сучасності;
 4. виявляти основні тенденції розвитку сучасної філософської антропології;
 5. розкривати спорідненість сучасної філософської антропології з наближеними до неї філософськими напрямками та вченнями.
- досягти таких результатів навчання та набути таких компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
ЗК 5 Вміння переконливо викласти власну експертну позицію.	Опитування на практичних заняттях
ЗК 15 Здатність до професійного (усного та письмового) спілкування українською мовою.	Відповіді на практичних заняттях Написання есе
СК 3 Навички фахового сприйняття результатів історико-філософського аналізу та інтерпретації творів, ідей та процесів філософської традиції.	Відповіді на практичних заняттях Підготовка індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру
ЗК 8 Здатність оперативно аналізувати значні масиви текстів, генералізувати їх в загальну смислову структуру, виявляти слабкі місця, логічну чи смислову уразливість аргументації.	Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру
СК 10 Здатність залучати і використовувати у спеціалізованому філософському дискурсі знання, ідеї, способи мислення з інших наукових і культурних царин.	Розробка презентації до ІДЗ Усний захист
ЗК 7 Вміння працювати в команді (в тому числі долати комунікаційні напруження та конфліктні ситуації, забезпечувати прихильність співробітників, виявляти доречну поступливість), розподіляти зусилля з/між колегами, працювати на спільний	Участь у практичних заняттях

результат.	
РНЗЗ 2 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання зі спеціальності, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	Участь у практичних заняттях
РНАіВ 4 Демонструвати здатність до відповідального планування, організації та оцінки ефективності командної діяльності.	Участь у практичних заняттях

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Сучасна філософська антропологія» тісно пов'язаний з багатьма дисциплінами, сприяє засвоєнню на високому рівні багатьох філософських курсів, оскільки дає уявлення про фундаментальні положення різних філософських проблем. Серед таких наукових дисциплін: теорія практичної філософії, футурологія, філософія управління персоналом. Становить собою базу для подальшого вивчення філософських курсів і спецкурсів, створює методологічні засади для формування навичок самостійної науково-дослідної роботи.

Разом із цими дисциплінами «Сучасна філософська антропологія» для студентів-філософів варто розглядати як складову частину процесу формування світоглядної культури майбутніх фахівців та формування досвідчених, кваліфікованих магістрів філософії, здатних працювати у різних галузях сучасної філософської та суспільствознавчої науки та практики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Місце сучасної філософської антропології в системі наук про людину

Тема 1. Предмет сучасної філософської антропології

Поняття антропології. Антропологізм як провідна складова культури ХХ ст. та загальна характеристика філософського світогляду. Цілісна природа людини. Філософський розгляд цілісності та структури людини як біосоціокультурної системи.

Антропологічний принцип. Типологізація філософської антропології. Основні проблеми філософської антропології. Проблематичність побудови універсальної соціально-філософської системи.

Тема 2. Людина у ХХ столітті.

ХХ століття: характеристика епохи. Нові реалії людського буття: динамічність процесів; фундаментальність потрясінь в житті кожної людини; людина в ХХ столітті у ситуації - «бути між». Буття людини ХХ століття і втрата повсякденності. Людина ХХ століття у ситуації вибору. Відчуття невизначеності буття, «перевороту, що наближується». Три варіанти філософської антропології у ХХ ст.: філософська антропологія, як філософія взагалі; філософська антропологія як особливі течії, що спираються на антропологічні принципи; філософська антропологія представлена як особлива школа, зі своїми засновниками (М. Шелер, Г. Плеснер).

Змістовий модуль 2. Феноменологічна філософська антропологія і її вплив на філософську антропологію М. Шелера

Тема 3. «Антропологічна феноменологія Е. Гуссерля. М. Гайдеггер про людину. Філософська антропологія М. Шелера.

Антропологічна феноменологія Е. Гуссерля. Філософсько-антропологічна концепція М. Гайдегера. М.Гайдеггер про розуміння та налаштованість. Концепція “буття-в-світі” М.Гайдеггера (за працею “Буття та час”). Дискусія М.Гайдеггера проти філософської антропології. Сучасна трансцендентальна антропологія. Філософсько-антропологічна концепція М. Шелера. Феномен буття людини в світі. М.Шелер про світ (Welt) та довкілля (Umwelt). Цінності в життєдіяльності та свідомості. М.Шелер про цінності та емоції.

Змістовий модуль 3. Біологізаторський та культурнодетермінуючий напрями в сучасній філософській антропології.

Тема 4. Філософсько-біологічна антропологія. Проблема людини в соціобіології.

Ставлення філософської антропології до соціобіології та етології. Філософська і соціальна антропологія. Відтворення синтезу суспільств і природничих наук на основі досліджень еволюційно-біологічних посилок соціальної поведінки людини, як мета соціобіології. Еволюційно-стабільна стратегія.

Тема 5. Культурно-філософська антропологія. Структурна антропологія. Діалогічна антропологія.

Філософська і культурна антропологія. Концепція Е. Ротхакера. Людина і об’єктивна реальність (неосвоєна, чужа). Вимушена реакція людини на вплив оточуючого світу. Необхідність виживання як рушійна сила людського розвитку. Олюднення світу. Світ культури, як результат особистої діяльності людини. Феномен культурного світу. Людина як культурно споглядальна істота. Світ культури як унікальна характеристика суспільної групи. Роль структуралізму в еволюції філософської антропології. Домінуюча роль відносин в системі. Зменшення значення особливостей елементів системи. Ідея переваги синхронії над діахронією.

Змістовий модуль 4. Новітні підходи в сучасній філософській антропології.

Тема 6. Філософська антропологія фемінізму

Феміністська революція у філософській антропології другої половини ХХ ст. Концептуальні підстави філософії фемінізму. Особливості культурного статусу жінки. «Природа жінки» як проблема у філософській антропології фемінізму. Проблема гендерної ідентичності в постструктуралістському фемінізмі. Постфемінізм.

Тема 7. Філософська антропологія ХХІ століття

«Темна екологія» Тімоті Мортон. Переосмислення відносин між людиною та природою в ситуації антропоцену. Концепт «екології без природи». Зняття розриву між людиною як спостерігачем і середовищем, перш за все природним.

«Жах філософії» Юджина Такера. «Світ-для-нас», «Світ-в-собі», «Світ-без-нас». Культура надприродного жаху. Неомістицизм. Кіберготика. Твори в жанрі «хорор» як філософські джерела.

Г. Харман. Четвероякий об'єкт: метафізика речей після Гайдеггера

«Після кінцевості» Квентіна Мейясу. Осмислення постлюдства, археологія і футурологія медіа. Проблема штучних нейронних мереж.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	6	3		3		9		10	5	15
2	15	6	3		3		9		10	5	15
3	15	6	3		3		9		10	5	15
4	15	6	3		3		9		10	5	15
Усього за змістові модулі	60	24	12		12		36		40	20	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30						30				40
Загалом					90					100	

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Предмет сучасної філософської антропології	2	
	Людина у XX столітті	2	
2	Антропологічна феноменологія Е. Гуссерля. М. Гайдегер про людину. Філософська антропологія М. Шелера	2	
3	Філософсько-біологічна антропологія. Проблема людини в соціобіології	1	
	Культурно-філософська антропологія. Структурна антропологія. Діалогічна антропологія.	1	
4	Філософська антропологія фемінізму	2	
	Філософська антропологія XXI століття	2	
Разом		12	

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Предмет сучасної філософської антропології	2	
	Людина у XX столітті	2	
2	Антропологічна феноменологія Е. Гуссерля. М. Гайдегер про людину. Філософська антропологія М. Шелера	2	
3	Філософсько-біологічна антропологія. Проблема людини в соціобіології	1	
	Культурно-філософська антропологія. Структурна антропологія. Діалогічна антропологія.	1	
4	Філософська антропологія фемінізму	2	

	Філософська антропологія ХХІ століття	2	
Разом		12	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – Відповідь на практичному занятті. Виконання тесту	Питання для підготовки: 1. Поняття антропології. 2. Антропологічний принцип. 3. Основні проблеми сучасної філософської антропології. 4. ХХ століття: характеристика епохи 5. Три варіанти філософської антропології у ХХ ст. Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7567	6-5 балів - повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції; 4-3 балів - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 2-1 бали - поверховий виклад матеріалу, слабке знання теоретичних джерел. Тест: мах 4 бали	10
	Практичне завдання - написання есе	<i>Есе складається з таких структурних елементів:</i> - вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе; - блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора; - висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається	5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми,	5

		<p>підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні. Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної наукової літератури.</p>	<p>аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p>4-3 бали - обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор</p>	
--	--	--	--	--

			<p>дотримується принципів академічної доброчесності; 2-1 бали - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності.</p>	
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2	-	-	15
2	<p>Теоретичне завдання – Відповідь на практичному занятті Виконання тесту</p>	<p>Питання для підготовки: 1. Антропологічна феноменологія Е. Гуссерля. 2. Сучасна трансцендентальна антропологія. 3. Філософсько-антропологічна концепція М. Шелера. Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7567</p>	<p>6-5 балів - повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції; 4-3 балів - авторська позиція заявлена, але повністю не</p>	10

			обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 2-1 бали - поверховий виклад матеріалу, слабка знання теоретичних джерел. Тест: мах 4 бали	
Практичне завдання – Написання есе	<p><i>Есе складається з таких структурних елементів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе; - блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора; - висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні. <p><i>Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної наукової літератури.</i></p>	<p>5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p>4-3 бали - обрана тема є актуальною, зміст есе</p>	5	

		<p>відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;</p> <p>2-1 бали - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів</p>	
--	--	--	--

			академічної добросовісності.	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2	-	-	15
3	Теоретичне завдання – Відповідь на практичному занятті Виконання тесту	Питання для підготовки: 1. Ставлення філософської антропології до соціобіології та етології. 2. Еволюційно-стабільна стратегія. 3. Філософська і культурна антропологія 4. Світ культури, як результат особистої діяльності людини 5. Роль структуралізму в еволюції філософської антропології Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7567	6-5 балів - повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції; 4-3 балів - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції; 2-1 бали - поверховий виклад матеріалу, слабка знання теоретичних джерел. Тест: мах 4 бали	10
	Практичне завдання – Написання есе	<i>Есе складається з таких структурних елементів:</i> - вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе; - блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора; - висновки, де	5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні	5

		<p>відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні.</p> <p>Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної наукової літератури.</p>	<p>точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p>4-3 бали - обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських</p>	
--	--	---	---	--

			<p>наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності; 2-1 бали - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням; присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності.</p>	
Усього за ЗМЗ контр. заходів	2	-	-	15
4	Теоретичне завдання – Відповідь на практичному занятті Виконання тесту	<p>Питання для підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феміністська революція у філософській антропології другої половини ХХ ст. 2. «Природа жінки» як проблема у філософській антропології фемінізму. 3. «Темна екологія» Тімоті Мортон. 4. «Жах філософії» Юджина Такера. 	6-5 балів - повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;	10

		<p>5. Концепція четвероякого об'єкта Г. Хармана</p> <p>6. «Після кінцевості» Квентіна Мейясу.</p> <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7567</p>	<p>4-3 балів - авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;</p> <p>2-1 бали - поверховий виклад матеріалу, слабка знання теоретичних джерел.</p> <p>Тест: мах 4 бали</p>	
<p>Практичне завдання – Написання есе</p>		<p><i>Есе складається з таких структурних елементів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - вступ, де студент формулює власну точку зору на проблему, винесену як тему есе; - блок аргументації: три і більше аргументи, що підтверджують точку зору автора; - висновки, де відбувається узагальнення авторської позиції і відбувається підтвердження вихідної тези на більш високому доказовому рівні. <p><i>Оскільки головна мета есе – змусити читача розділити точку зору автора, важливо використовувати риторичні фігури переконання, маркери логічної послідовності елементів («по-перше», «по-друге», «з вищезазначеного витікає» та ін.), апелювати до спільних соціальних та духовних цінностей, поглядів, знань та фактів (дослідження, статистичні дані, думки фахівців, приклади з життя), проводити ефектні паралелі й аналогії для демонстрації вашої ерудиції, вдало використовувати цитати з прочитаної наукової літератури.</i></p>	<p>5 балів – обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота є оригінальним дослідженням, що містить авторську позицію та самостійні судження; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної</p>	<p>5</p>

			<p>доброчесності.</p> <p>4-3 бали - обрана тема є актуальною, зміст есе відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, робити логічні та повні висновки; робота містить авторську позицію, яка проте не є достатньо переконливою; відсутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; стиль есе відповідає вимогам до студентських наукових робіт; автор дотримується принципів академічної доброчесності;</p> <p>2-1 бали - обрана тема є актуальною, проте зміст есе не повністю відповідає його темі, автор демонструє вміння узагальнювати, співставляти різні точки зору з проблеми, аргументувати основні положення роботи, проте висновки не є повними; робота не є оригінальним дослідженням;</p>	
--	--	--	--	--

			присутні орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки; автор дотримується принципів академічної доброчесності.	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2	-	-	15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8	-	-	60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання – відповідь на питання білету, екзаменаційний тест	Перелік питань до екзамену https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7567 Екзаменаційний тест https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7567	Кількість питань на які надано повну змістовну відповідь (1 питання – 10 балів) – усього 2 питання Екзаменаційний тест – 5 питань (1 питання – 2 бали)	30
	Практичне завдання – екзаменаційне есе	Написання есе https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7567	Есе – 10 балів	10
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Арцишевський Р. А. Філософська антропологія (філософія людини) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 552 с.
2. Борисова О.В. Соціальна антропологія. Київ : Кондор, 2016. 224 с.
3. Голубович І. В. Стратегії розвитку сучасної філософської антропології та філософії культури : навчально-методичний посібник. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 80 с.
4. Гуцуляк О.Б. Філософська антропологія: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2016. 34 с.

5. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології : навчальний посібник зі словником. Київ : КНТ, 2016. 396 с.

Додаткова:

1. Арендт Г. Становище людини. Львів : Літопис, 1999. 254 с.
2. Блум Г. Західний канон. Книги на тлі епох. Пер. з англ. Київ : Факт, 2007. 720 с.
3. Гільдебранд Д. Що таке філософія? / пер. з англ. Ю. Підлісного. Львів: Колесо, 2008. 244 с.
4. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст. Львів : ЛНУ, 2015. 488 с.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. Пер. з нім. Львів: Літопис, 2019. 632 с.
6. Леві-Строс К. Структурна антропологія. / пер. з фр. З. Борисюк. 2-е вид. Київ : Основи, 2000. 387 с.
7. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу. Київ : Темпора, 2019. 384 с.
8. Рассел Б. Історія західної філософії / пер. з англ. Ю. Лісняка, П.Тарашука. Київ: Основи, 1995. 759 с.
9. Рьод В. Шлях філософії: XIX–XX століття / пер. с англ. И. В. Борисовой, пер. з нім. М. Д. Култаєвої, В. І. Кебуладзе, В. Терлецького. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2010. 368 с.
10. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство. Київ : Дух і літера, 2005. 262 с.
11. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як мета антропології. Навчальний посібник із словником. 5- вид. перероб. та доповн. Київ : КНТ, 2017. 396 с.

Інформаційні джерела:

1. Мараєва У.М., Дербак А.П. Життя та смерть в духовному досвіді українського народу. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022. № 4. С. 11-16. URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/48417/1/Мараєва%20Дербак_стаття.pdf.
2. Окса М.М. Західноєвропейська філософська антропологія: категоріальний аспект / Микола Миколайович Окса. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2015. 114 с. URL : <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/7775/1/Західноєвропейська%20%20філософська%20антропологія.pdf>
3. Петрушенко В. Парадигма сучасної філософської антропології: провідні тенденції змін. *Гуманітарні візії*. 2015. № 2 (Випуск 1). С. 85-90. URL : <https://science.lpnu.ua/uk/shv/vsi-vypusky/tom-1-chyslo-2-2015/paradygma-suchasnoyi-filosofskoyi-antropologiyi-providni>
4. Пирожков С.І., Хамітов Н. В. Цивілізаційна суб'єктність України: від потенцій до нового світогляду і буття людини. Київ : Наукова думка, 2020. 256 с. URL : <https://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2021/01/210115213819467-3206.pdf>.
5. Хамітов Н. Філософська антропологія: світовий та вітчизняний контексти. *Вісник НАН України*. 2021. №5. С. 81-94. URL : <https://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2021/06/210607113920563-5496.pdf>.